

EEN TOELICHTING BIJ PRINSES LILIANES AFSTAMMING LANGS MOEDERZIJDE

Roger Poelman speurde naar de verre afkomst van Liliane Baels, geboren te London op 28 november 1912, de huidige Prinses van Retie, echtgenote van Koning Leopold II en dochter van gouverneur Hendrik Baels. Weinig Oostendenaars vermoeden dat de prinses langs moederzijde een afstammeling is van notabelen uit Dentergem, Oostakker en Destelbergen. Haar moeder immers was, als 23-jarige jongedame, op 20 juni 1905 te Dentergem in het huwelijk getreden met de twee jaar oudere Oostendse advocaat Henricus Ludovicus Baels, zoon van de toen reeds overleden Julius Ludovicus Baels, en van Delphina Alexandrina Mauricx. Deze uitgebreide genealogische bijdrage is te lezen, onder de titel: "Prinses Liliane : een prinses met Oostakkers bloed", in het tweemaandelijks tijdschrift "Heemkundig Nieuws". Contactblad van de Heemkundige Kring "Oost-Oudburg" en het Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis", jg. 8, 1980, nr. 5 (zonder paginering).

E.S.

Prinses Liliane : een prinses met Oostakkers bloed.

Dit jaar is het juist honderd jaar geleden dat een jonge kandidaatnotaris uit Oostakker zich te Dentergem (W-Vl.) ging vestigen en er huwde met de dochter van de lokale burgemeester-notaris. Dit jonge echtpaar zou 36 jaar later een kleindochter weten geboren worden die wij heden kennen als Prinses Liliane.

Genealogisch gezien is dit een boeiende studie, vooral omdat onze jonge kandidaatnotaris uit Oostakker zelf ook al bekende ouders en grootouders had. We hebben deze afstamming zo eenvoudig en duidelijk mogelijk voor te stellen aan de hand van bijgaande vooroudertafel. Er zijn echter daarnaast interessante elementen aanwezig om deze afstamming ook een eenvoudig verhaal mee te geven. Vandaar deze bijdrage.

Wie een weinig met de geschiedenis van Oostakker vertrouwd is kent ongetwijfeld de naam van Dominicus Geers. Hij werd te Oostakker geboren op 26 juni 1787 als zoon van koster Joannes Franciscus Geers en Joanna Francisca Van Belle. (1) Ten tijde van de Franse overheersing vinden we hem terug in de militielijsten van 1807 en vernemen we dat hij omwille van zijn lichamelijke handicap - hij had een bochel - afgekeurd werd. (2) Op het ogenblik van zijn inschrijving op de militielijsten verbleef hij te Tielt, waar hij zich als knappe leerling naar alle waarschijnlijkheid voorbereidde op zijn toekomstig onderwijzersambt. In elk geval was hij in 1807 "étudiant" en we nemen aan dat hij te Tielt inwoonde bij een aldaar gevestigde schoolmeester om zich in zijn vak te bekwamen.

Domien Geers was tien jaar te vroeg geboren, want pas in 1817 zou de akte van bekwaamheid voor de onderwijzers ingevoerd worden. Dit belette hem echter niet om reeds in 1811 in de Bredestraat te Oostakker met een eigen school te beginnen.

Een jaar later trad hij (op 23 oktober 1812) te Oostakker in het huwelijk met de uit Ninove afkomstige Catharina Taffijn. (3)

In 1817 was zijn school uitgebouwd tot een bloeiend pensionaat met een Vlaamse en een Franse klas, logeergelegenheid voor 30 à 40 internen en een ruime tuin die als speelplaats gebruikt werd. Hij had in dat jaar 30 leerlingen in de Franse klas en 80 in de Vlaamse. Het kostgeld bedroeg 1,40 gulden per maand in de Franse en 0,30 gulden per maand in de Vlaamse klas. (4) Na het overlijden van burgemeester PietersFrancies Drubbel (9 november 1845) zou Dominicus Geers zijn opvolger worden. Hij tekende voor het eerst als burgemeester op 30 april 1846. Voordien was hij wel reeds gemeenteraadslid. Domien Geers werd tot burgemeester van Oostakker benoemd op 9 april 1846 en door de bevolking als dusdanig plechtig ingehuldigd op 15 april 1846. De ambtstermijn van burgemeester Geers was kortstondig. Hij overleed schielijk in de nacht van 17 op 18 december 1849, in de leeftijd van 62 jaar. (5)

21 jaar later, bij K.B. van 18 oktober 1870, zou zijn zoon Amand burgemeester te Oostakker worden als opvolger van de overleden Jozef Drubbel. Amand Geers oefende tijdens de ambtsperiode van Burgemeester Henri Buysse (1852-1867) en van burgemeester Jozef Drubbel (1867-1870) reeds de functie van schepen uit. Hij zou burgemeester te Oostakker blijven tot 1872.

Gedurende de eerste helft van de 19e eeuw was de Oostakkerse gemeenteraad overwegend samengesteld uit de meest welstellende landbouwers van de gemeente, enkele zeldzame uitzonderingen niet te na gesproken. Na de verkiezingen van 1848 kwam echter de lokale geneesheer, dr. Charles Joseph Devisscher, als raadslid de gemeenteraad vervoegen. Hij werd te Destelbergen geboren op 20 februari 1813 als zoon van Angelus Devisscher en Rosalie Van Den Plas. Zijn moeder overleed toen hij zeven jaar oud was, doch dit belette hem niet schitterende studies te doen en het te brengen tot doctor in de geneeskunde. Kort nadat hij zich te Oostakker als geneesheer gevestigd had trad hij er in het huwelijk met Maria Geers, dochter van de burgemeester. Het huwelijk werd ingezegende op 19 december 1849. (6) Maria Geers was te Oostakker geboren op 27 september 1815; ze was dus bijna 34 jaar toen ze dit huwelijk aanging.

In 1852 werd Dr. Charles Devisscher schepen te Oostakker, - in opvolging van Henri Buysse die burgemeester werd. Zelf heeft hij nooit aspiraties gehad om burgemeester te worden omdat hij niet in het waarwater van zijn schoonbroer Amand wenste te komen die als geboren en gtoegen inwoner van Oostakker wel aanspraak maakte op dit ambt.

Toen in 1865 het gemeentelijk onderwijs in het gedrang kwam door een onvoldoende huisvesting bracht Dr. Devisscher de uitkomst. Op 27 december van dat jaar verklaarde hij zich bereid een perceel grond van 16 aren aan de gemeente te verkopen om er een gemeenteschool met onderwijzerswoning op te bouwen. Deze school staat er vandaag nog, maar Dr. Devisscher heeft deze aanwinst voor de gemeente niet lang mogen meemaken, want hij overleed op 18 juli 1870 in zijn woning, Gentstraat 45. (7) Zijn echtgenote Maria Geers zou hem nog negen jaar overleven en in hetzelfde huis overlijden op 10 juli 1879. (8)

In het gezin van Dr. Devisscher en Maria Geers werden vijf kinderen geboren :

- Charles Joseph	°12/08/1852 (Akte nr 125)
- Adolphus Gustavus	°03/02/1854 (Akte nr 20)
- Modestus Ludovicus Josephus	°18/03/1857 (Akte nr 30)
- Maria Josephina	°04/12/1859 (Akte nr 177)
- Octave Edouard	°23/03/1861 (Akte nr 47)

Van beide laatsten weten we dat ze als kind gestorven zijn. Maria Josephina overleed op 6 april 1866 als kind van 6 jaar oud. (9) Octave Edouard stierf op 16 november 1873 als jongen van 12 jaar. (10) Modestus Ludovicus Josephus kwam als 22-jarige op 10 juli 1879 aangifte doen van overlijden van zijn moeder. Uit deze akte weten we dat hij op dat ogenblik student in de godgeleerdheid was. Hij had dus klaarblijkelijk priestersstudies aangevat, maar we zijn niet ingelicht over zijn verdere loopbaan.

De oudste zoon uit dit gezin, Charles Joseph, droeg niet enkel de voornamen van zijn vader, hij zou ook op studiegebied dezelfde richting inslaan als zijn vader. In 1878 verliet hij Oostakker om zich als kersverse geneesheer te Gent te vestigen. (11)

Blijft dan nog de tweede telg uit dit gezin die in zijn geboorteakte Adolphus Gustavus genoemd werd, maar die is in alle andere officiële documenten teruggevonden als Adolphus Augustus.

Blijkbaar moet ook deze zoon een flink student geweest zijn want in 1880 gaat hij als kandidaat-notaris vestigen te Dentergem. We hebben natuurlijk het raden naar de reden waarom precies deze gemeente zijn vestigingsplaats werd, maar ergens rijst bij ons vermoeden dat grootvader Domien Geers, die ooit te Tielt verbleef, connecties moet aangeknoopt hebben met notabelen uit di streek. Tielt en Dentergem liggen ten slotte niet zo ver uit elkaar. De mogelijkheid is dus groot dat de kersverse kandidaat-notaris een stageperiode doormaakte bij notaris August Opsomer, die burgemeester van Dentergem was en enkele knappe dochters in huis had.

Feit is dat Adolf Devisscher op 7 februari 1880 in het huwelijk trad met Alisa Celina Opsomer, dochter van de hoger genoemde burgemeester-notaris en van Natalie Demeulenaere. (12)

Deze laatste overleed te Dentergem op 5 februari 1856 toen haar dochttertje nog geen twee jaar oud was. De latere Mevrouw Devisscher heeft haar moeder dus niet of nauwelijks gekend. Notaris Opsomer, die na het huwelijk van zijn dochter in 1880 stilaan van dagje ouder werd zou het als burgemeester van Dentergem nog verschillende jaren blijven doen, maar hij zou zijn notariaat hoe langer hoe meer in handen geven van zijn schoonzoon Adolf Devisscher. Dit is duidelijk merkbaar in de geboorteakten der kinderen van het echtpaar Devisscher - Opsomer :

- Maria Honorina Josefina Ghislana	°Dentergem, 05/11/1880.
- Anna Maria Carolina Gislana	°Dentergem, 07/04/1882.
- Maurice Antoon Adolf Modest Augsut	°Dentergem, 05/02/1884.
- Germaine Augusta Maria	°Dentergem, 20/10/1885.
- Robert Antoon Gustaaf Josef	°Dentergem, 23/04/1888.

De geboorteangiften van deze vijf kinderen werden steeds gedaan door de vader Adolf August die tot en met het derde kind kandidaat-notaris van beroep was, maar vanaf het vierde kind als notaris werd vermeld. Hij moet dus in de loop van 1884 of 1885 de studie van zijn schoonvader overgenomen hebben.

Adolf August Devisscher overleed te Dentergem op 3 november 1920 in de leeftijd van 66 jaar. (13) Een der aangevers van dit overlijden was Robert Devisscher, zoon van de overledene, op dat ogenblik 32 jaar oud en kandidaat-notaris. Deze laatste zou na het overlijden van zijn vader diens notariaat overnemen en net als zijn grootvader Jozef August Opsomer burgemeester worden. Hij was in elk geval burgemeester toen op 23 december 1931 zijn moeder overleed en hij samen met zijn zuster Germaine dit overlijden kwam aangeven ten gemeentehuize. (14) Robert en Germaine Devisscher bleven beide ongehuwd en zouden in de ouderlijke woning (15) overlijden met nauwelijks één dag verschil. Germaine stierf op 1 december 1964, Robert de dag nadien. (16)

Anna Maria Carolina Gislana daarentegen had niet voor het celibaat gekozen. Ze was als 23-jarige jongedame op 20 juni 1905 te Dentergem in het huwelijk getreden met de 2 jaar oudere Oostendse advocaat Ludovicus Baels, zoon van Julius Ludovicus Baels en van Delphina Alexandrina Mauricx. (17) Hendrik Baels stond een indrukwekkende carrière te wachten. Als doctor in de rechten en als kandidaat werd hij in oktober 1912 gemeenteraadslid en in mei 1921 schepen van de stad Oostende.

Hij was op dat ogenblik advocaat aan de balie te Brugge. Op 10 februari 1920 werd hij volksvertegenwoordiger. Hij werd achtereenvolgens Minister van Landbouw en Openbare werken (1926-1929), Minister van Binnenlandse Zaken en Hygiëne (1929-1931) en opnieuw Minister van Landbouw (mei-juni 1931). Van 1933 tot 1940 was hij gouverneur van West-Vlaanderen.

Henricus Ludovicus Baels overleed te Knokke (Lippenslaan, 48) op 14 juni 1951, zijn echtgenote Anna Maria Devisscher was eveneens te Knokke overleden, en wel op 6 juli 1950 (Zoutelaan, 54).

De kinderen uit het gezin Baels - Devisscher gingen elke hun eigen weg. Een van hen, Liliane, geboren te Londen op 28 november 1916, was een uiterst merkwaardige toekomst weggelegd. Zoals iedereen weet trad ze in 1941 te Laken in het huwelijk met Koning Leopold III, weduwnaar van de verongelukte Koningin Astrid. De oudere bevolking kent haar het best als de "Prinses van Retie". Uit haar huwelijk met Koning Leopold III werden drie kinderen geboren. Prins Alexander, Prinses Maria-Christina en Prinses Maria-Esmeralda.

Koning Leopold III en zijn echtgenote hebben zich sedert jaren teruggetrokken uit het dynastieke leven van ons land en wonen in alle kalmte in het kasteel van Argenteuil nabij Waterloo. Weinig Belgen vermoeden misschien voorheen dat de Prinses van Retie een afstammeling is van notabelen uit Dentergem, Oostakker en Destelbergen. In Dentergem wist men het blijkbaar reeds lang. Na het lezen van deze genealogische bijdrage zal men het nu mogelijk ook te Oostakker en te Destelbergen onthouden. Voor een klein stukje is Prinses Liliane alleszins een afstammeling uit ons werkgebied. De hierna volgende vooroudertafel is er het onomstootbaar bewijs van.

R. POELMAN

- (1) RAG - PR Oostakker, Boek 9 f° 279, nr 2182
- (2) RAG - Schelvedepartement, nr 1583
- (3) B.S. Oostakker, H 1812, f° 9V°
- (4) RAG - Hollands Fonds, nr 229 i
- (5) B.S. Oostakker, O 1849, akte nr 161, f° 27 r°
- (6) idem, H 1849, akte nr 26
- (7) id., O 1870, akte nr 122
- (8) idem, O 1879, akte nr 75
- (9) id., O 1866, akte nr 35
- (10) id., O 1873, akte nr 115
- (11) Bevolking Oostakker 1867-1880, Boek 3, f° 558 V°
- (12) B.S. Dentergem, H 1890, akte nr 19
- (13) idem, O 1920, akte nr 35
- (14) idem, O 1931, akte nr 29
- (15) Het huis van de familie De Visscher te Dentergem staat in de Statiestraat nummer 16 en wordt heden bewoond door notaris Verhelst
- (16) B.S. Dentergem, O 1964, akten nrs 31 en 32
- (17) idem, H 1905, akte nr 14

